

Už sa fašank krátí, už sa nenavrátí

MUZEJNÍ

KUKÁTKO

V těchto dnech vrcholí na Valašsku dosud stále živá tradice oslav masopustu – dlouhého období začínajícího už svátkem Tří králů (6.1.), pro nějž je charakteristické bujaré veselí spojené s rejem masek, nevázaná zábava, hudba, zpěv a hojnost jídla a pití.

Nejvíce obyčejů je soustředěno do posledních masopustních dnů – původně neděle až úterý, dnes víkendu před Popeleční středou (letos 9.1.), jíž masopust končí a začíná předvelikonoční postní doba. Na Valašsku jsou tyto dny nazývány fašank, končiny či ostatky.

Podle hospodářského kalendáře, jímž se řídili naši



předkové, spadal masopust do přechodného období konce starého a začátku nového hospodářského roku. Proto se v této době praktikovala řada magických úkonů, jež měly zajistit zdar v zemědělském i rodinném životě.

Plodnostní a blahonosnou moc měla třeba dodnes nejrozšířenější masopustní maska – medvěd, který býval na Valašsku buď kožešinový nebo slaměný či hrachovinový. Tancem s ním se plodnostní vlastnosti přenášely

na ženy, hrachovina utrhlá z medvěda a vložená „slépkám“ do hnízda zase měla zajistit dostatek vajec.

Na blahobyt v nastávajícím roce měla příznivě působit i hojnost jídla, v tomto čase se proto odehrávalo i nejvíce zabíjaček. Tučné pochoutky jako slanina, špek či smažené koblihy patří dodnes k tradičním odměnám maskovaných občůžkářů.

Symbolickou tečkou za masopustním obdobím bývá v mnoha valašských vesnicích pochovávaní basy – scénka parodující pohřební obřad a znamenající konec světských zábav a radovánek.

Obr. Maska policajta zastavuje linkový autobus a za údajně požití alkoholu žádá po řidiči pokutu. Hovězí 2003.

Foto: M. Fohlerová
Mgr. Milada Fohlerová
Etnograf, Muzeum regionu Valašsko, Vsetín